

Estonia teatri taha väljakule tuleb selline «Riigipea», teose autorid said võidutöö tasuks 10 000 eurot.

FOTOD: TALLINNA LINNAVALITSUS

UUS MONUMENT. Ajaloolane **David Vseviiov** leiab, et kõik monumendid ei peagi hurraa-tundeid tekitama – mõni võiks mõjuda hoiatusena.

Päts tuleb rändrahnuline ja ehk isegi brutaalne

MEINHARD PULK
reporter

Konstantin Pätsi mälestusmärgi ideekonkurssi võitis Toivo Tammiku ja Vergo Verniku kavand «Riigipea». Monument rajatakse rahvusoper Estonia taha Uuele Turule. Tallinna üldplaneeringute sektori arhitekti Kaidi Põldoja sõnul võiks mälestusmärgi valmimist oodata 2021. aasta sügiseks.

Žürii esimees Rein Veidemann sõnas kavandi kunstilist väärtust kommenteerides, et tegu on monumentaalsusega selle sõna tegelikus tähenduses. «Ta on selline suur, aga igasuguses monumentaalsuses on ka oma osa rõhuvust. See oli seal olemas. Selle kaudu, et ta on seotud tasapinnaga, mille all on maa, leiab rõhutamisest Konstantin Pätsi seotus maaga – ehk kogu riik ja rahvas on võrsunud maast.»

«Muidugi võib küsida, milleks see tasapind seal on,» jätkas Veidemann. «Sellel on olemas mitte nii väga õigustus, aga tähenduslik seletus, kui me mõtleme eesti rahva ja riigi saatusele 1940ndatel, mil löigati ära meie rahva parim osa kas läände põgenemise või lausa küüditamise, vangistamise või tapmistega. Teisalt viitab see, et kui pead lendavad, siis vähemasti eesti rahva puhul on kehad püsinud kogu oma olekuga maas.»

Puine ja püsiv

Ka kunstiajaloolane Jüri Kuuskemaa oli tulemusena pigem rahul, kuigi oma võimsuse juures on selles tema sõnul mõningane annus puisust. «Kunstiliselt ma hinnat viis talle ei paneks, aga neli küll.»

Kuidas Kuuskemaa tööd tõlgendab? «See on nagu üks rändrahn, mis on väga toetav

ja püsiv. See rändrahnulisus võiks mõnele tunduda brutaalne ja kohmakas, aga samas on selles ikkagi eestluse püsivust, mis Pätsi märterlusega on jällegi paremale järjele saanud.»

Eesti Kunstiakadeemia lektor Mart Kalm väljendas kavandit kommenteerides, et see ajab asja ära. Küll aga on Kalm väga rahul mälestusmärgi asukohaga. «On hea, et Päts on niisugusel kohal, sest Estonia on Eesti poliitilise ajaloo poolest niivõrd tähtis maa. Estonia ümbrust ei pea täis tikkima ainult lauljate ja tantsijatega, nagu Estonia võib-olla loodaks.»

Ei peagi meeldima

Ajaloolane David Vseviiov jättis arvustamata nii kavandi kunstilise väärtuse kui ka üldise rajamise sobivuse. «Ma ei kaldu kummagi poole,» tunnistas ta. «See ei ole mustvalge. Ja kust me leiame ajaloo inimesi, kelle puhul saaksime seda öelda?» Vseviiovi sõnul võiks selliste monumentide vaatamine panna meid mõtlema, kuidas ajaloolistes situatsioonides teisiti käituda.

Ma olen ammu soovitanud poliitiliste tegelaste ausambaid teha vahetatavate peadega.

Ajaloolane David Vseviiov

«Piiir». Autorid Madis Eek, Juhan Teppart.

«Esimese Wabariigi nägu». Autorid Risto Tali, Martin Aus, Rait Siska ja Anna Roomet.

«Mälestusmärgid ei pea meis tekitama ainult positiivseid mõtteid ja soovi plaksutada. Nad võivad panna meid mõtlema näiteks sellele, et äkki oleksime võinud 1939. aastal toimida teisiti. Või mida peaksime tänapäeval tegema teisiti, et mitte korrata neid vigu,» sõnas ta.

«Miks peaks mälestusmärk olema objekt, mille puhul kisame alati «hurraa» ja viskame mütsi taevasse? Kui võtame vastu otsuse, et hakkame püstitama ausambaid ainult neile, kellest 1,3 miljonit Eesti elanikku on vaimustuses, siis seda inimest me ei leia,» lausub Vseviiov.

«Puhkav president». Autorid Siim Tanel Tõnisson, Ra Martin Puhkan, Mari Poom, Kertu Johanna Jõeste, Mark Aleksander Fischer, Jaan Tiidemann.

Kui vaadata tagasi pronksõdurile ja ka sellele, et viimastel nädalatel on üle maailma mälestusmärgi maha kistud, tekib küsimus, millise poliitilise laengu võiks saada Pätsi monument.

Vahetatav pea

«Pätsiga on see eelis, et ma olen ammu soovitanud poliitiliste tegelaste ausambaid teha vahetatavate peadega. Pätsi puhul tekib muidugi probleem, et kui sa pea ära vahetad, siis ei jää alla midagi,» naljatles Vseviiov ja lisas, et kui täna laetust ei ole, siis võib see tekkida homme. Ajaloolane pakkus välja, et selliseid ausambaid võiks võtta ka hoiatusena. «Miks ei võiks Kolumbuse ausammas olla meie hoiatuseks tänapäeva vaatevinklist, et kui toimime Amazonase metsades nii, nagu Hispaania-Portugali vallutajad toimisid kohalike inimeste ja oludega, siis meid ähvardavad samad tulemused.» Vseviiov tõi siiski, et inimesed ei suuda ausammastesse üldiselt nii konstruktiivselt suhtuda.

Teise koha ning 8000-eurose preemia said «Pätsi Platsi» eest Villem Tomiste ja Anna Mari Liivrand, 6000-eurose preemia teenisid «Puhkava presidenti» autorid. Samuti said preemia «Nurgakivi», «Piir», «Esimese Wabariigi nägu».

Tallinna Polütehnikum võtab uuest õppeaastast tööle

- **infotehnoloogia ainete õpetaja** (programmeerimise alused, Windowsi operatsioonisüsteemide haldus, tarkvara arendusprotsess)
- **energeetika ja automaatika praktiliste tööde õpetaja** (elektripaigaldised, koostetööd, hooneautomaatika)
- **riigikeele õpetaja**
- **inglise keele õpetaja**
- **emakeele ja kirjanduse õpetaja**

Eeldame vastavust õpetaja/kutseõpetaja kutsestandardis kirjeldatud nõuetele või valmisolekut nende omandamiseks ning erialast haridust ja/või töökogemust. Viimaste kursuste üliõpilastele on võimalik pakkuda tööd osalise tööajaga.

Avaldus, CV, haridust ja kvalifikatsiooni tõendavate ning kandidaadi soovil tema poolt oluliseks peetavate dokumentide koopiaid palume saata aadressile info@tptlive.ee või läbi portaali cv.ee hiljemalt **10. juuliks 2020**.

Võimalik töötada täis- või osalise tööajaga. Tööle asumise aeg: 24. august 2020

Lisainfo: helen.park@tptlive.ee, tel 610 3612, www.tptlive.ee

Tartu Ülikool kuulutab välja konkursi ametikohtade täitmiseks:

haridusteaduste instituut	töölepingu algus
uurimismeetodite lektor (0,3 koormusega)	alates 15.09.2020
kaasava hariduse assistent (0,7)	alates 15.09.2020
kliinilise meditsiini instituut	
kardioloogia assistent (0,25)	alates 15.09.2020
sünnitusabi ja günekoloogia assistent (0,25)	alates 15.09.2020
kardioloogia teadur (0,25)	alates 15.09.2020
keemia instituut	
koloid- ja keskkonnakeemia lektor	alates 01.10.2020
orgaanilise keemia lektor	alates 01.10.2020
koloid- ja keskkonnakeemia õpetaja	alates 01.10.2020
ökoloogia ja maateaduste instituut	
rakendusgeoloogia professor	alates 01.02.2021

Konkursist osavõtuks palume esitada personaliosakonnale (Ülikooli 18-304, 50090 Tartu või personal@ut.ee) hiljemalt **3. augustil 2020**; rakendusgeoloogia professori ametikohale kandideerimisel hiljemalt **3. septembril 2020**:

- 1) avaldus rektori nimele;
- 2) nõuetekohane elulookirjeldus;
- 3) teadustööde loetelu;
- 4) nõutavat kvalifikatsiooni tõendava dokumendi ja selle lisade koopiaid. Kandidaadilt on õigus nõuda kvalifikatsiooni tõendava dokumendi ja selle lisade originaale või kinnitatud ärakirju. Kui kõrgharidus on omandatud välismaal, on õigus kandidaadilt nõuda akadeemilise tunnustamise infokeskuse (Eesti ENIC/NARIC Keskus) hinnangut kandidaadi kvalifikatsiooni vastavuse kohta ametikohal nõutavale kvalifikatsioonile;
- 5) konkursist osavõtja poolt oluliseks peetavad muud materjalid (materjalide nimekirj esitada avalduses või avalduse lisana).

Professori ametikohale kandideerimisel esitada lisaks töötamisperiodi eesmärkide ja nende saavutamise tegevuskava kirjeldus (kuni 1500 sõna). Professori ametikohale kandideerides palume esitada dokumendid eesti ja inglise keeles.

Täpsem teave kandidaatidele esitatavate põhinõuete ja konkursi kohta aadressilt ut.ee/konkurs.

Konkursi võitjaga asutakse läbirääkimistesse töölepingu tingimuste üle, mh lepatakse läbirääkimistel kokku täpne tööle asumise aeg.